

metody registrace – elektronické vyplňování, přístup veřejnosti k registru lobbistů, vynucení dodržování pravidel, ošetření problematiky „otáčivých dveří“ (s. 100).

3. „Nula“ značí jurisdikci bez regulace lobbingu.
4. Zkoumána je jak federální úroveň, tak také úroveň amerických států, kanadských provincií a německých spolkových zemí. V případě EU je pozornost v této kapitole věnována především regulaci zavedené v Evropském parlamentu.
5. V praxi zatím nebyla překročena horní hranice 87 bodů, kterými byl oceněn regulační systém státu Washington (s. 104).
6. Určitou výjimku představuje regulační systém zavedený Evropskou komisí v roce 2008, jelikož se od ostatních systémů zásadně odlišuje svým nastavením. Nejedná se o závazná pravidla pro lobbyisty, ale pouze o registraci na dobrovolné bázi.
7. Jedná se o Evropskou komisi a Radu EU.

Použité zdroje:

Beyers, Jan; Eising, Rainer a Maloney, William. 2008. „Researching Interest Group Politics in Europe and Elsewhere: Much We Study, Little We Know?“ *West European Politics* 31, č. 6, 1103–1128.

Radana Kubová

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity

**Jakub Končelík, Pavel Večeřa
a Petr Orság:**

DĚJINY ČESKÝCH MÉDIÍ 20. STOLETÍ

Praha: Portál, 2010. 312 stran.

Recenzovaná publikace je první souhrnnou syntézou představující dějiny českých médií ve dvacátém století vydanou v České republice. Více jak dvacet let po Listopadu se tak stalo trochu opožděně, o to větší pozornost si však zaslouží. Cenná je také skutečnost,

že pro její sepsání spojili síly odborníci na danou problematiku ze tří českých univerzit – Masarykovy, Palackého a Karlovy. Jakkoli by se zdálo, že taková spolupráce při vytvoření základní učebnice oboru je nejen žádoucí, ale i přirozená, v prostředí českých mediálních studií jde o – z nejrůznějších důvodů – událost zcela mimořádnou.

Publikace je rozdělena do sedmi hlavních kapitol, které chronologicky sledují hlavní mezníky československých a českých dějin. Po krátkém úvodním představení „prehistorického“ období let 1848–1918 se naplno pouštějí do zkoumání 1) první republiky, 2) druhé republiky, 3) protektorátu Čechy a Morava, 4) třetí republiky, 5) období let 1948–1967, 6) pražského jara a konečně 7) období normalizace do roku 1989. Poslední stránky knihy pak autoři v epilogu věnují otázce transformace médií po roce 1989.

V zájmu přehlednosti jsou všechny hlavní kapitoly, tedy kromě úvodu a epilogu, uspořádány téměř stejným způsobem. Na začátku každé kapitoly je heslář, následuje krátký historický kontext každé zkoumané etapy. Samotná problematika médií je pak poskládána následovně: nejprve jsou představena tištěná média, následují auditivní média čili rozhlas a vizuální média, tedy nejprve filmové zpravodajství a pak televize. Autoři se rovněž nevyhýbají otázce novinářské profese, kde si všimají postavení novinářů ve společnosti, jejich role v samotných médiích, novinářským organizacím apod. Následují krátká shrnutí a dílčí seznamy doporučené literatury. Pochopitelně, mimořádná historická období si žádají zvláštní přístupy pro jejich analýzu. Autoři proto správně doplnili kupříkladu protektorát Čechy a Morava o ilegální a exilová média nebo komunistickou éru o otázku cenzury. Druhá republika, třetí republika a pražské jaro je pak zpracováno úplně jiným, specifickým způsobem.

Takto zvolená struktura publikace je jistě vhodná. Téma je zpracováno velmi systematicky, což uvítají zejména studenti

mediálních studií a příbuzných oborů. V tomto ohledu publikaci nelze mnoho vytknout. Co však podle mého subjektivního názoru v textu přebývá (skutečně přebývá, nikoli chybí), jsou historické kontexty. Shrnutí politických systémů a politického vývoje jednotlivých období vždy na několika málo stranách je nutně zjednodušující a myslím zbytečné. Zájemci o dějiny médií včetně vysokoškolských studentů mediálních studií a podobných společenskovedních disciplín jsou, nebo by aspoň měli být, zorientovaní v základech našich moderních dějin. Autoři možná mohli odkázat třeba na spolehlivou knihu autorů Balíka, Hlouška, Holzera a Šedy *Politický systém českých zemí 1848–1989*, Brno 2007, kterou bohužel nepoužívají, a tento odkaz klidně mohl nahradit velmi jednoduché popisy dobové politiky. (Na druhou stranu vtipné je ryze české vyhodnocení cenové reality údajem o ceně jedné desítky.) Také je škoda, že autoři rezignovali na podrobnější popis nečeských médií zejména v prvorepublikovém Československu a slovenských médií v poválečném Československu a Slovenské republice (1939–1945).

Co naopak určitě prospívá informační hodnotě knihy, jsou shrnující tabulky na konci každé kapitoly, ze kterých se dozvíme mj. počty deníků, rozhlasových stanic, náklady nejčtenějších tiskovin, ceny novin, platy novinářů atd. Pozoruhodná je obrazová příloha publikace, která přináší ukázky vesměs titulních listů vybraných novin. Zvláště poučné jsou zde fotokopie prvorepublikových bulvárních tiskovin, které ukazují, že dnešní bulvár rozhodně není ničím novým ani výjimečným. Je také dobře, že autoři nezapomněli na seznam zkratk a jmenný a věcný rejstřík.

Recenzovaná publikace není původním vědeckým dílem ve smyslu objevené práce, která by snad „přepsala dějiny“, jak se dneska „moderně“ říká ve sportovním televizním zpravodajství. Její hodnota spočívá v něčem

jiném. Je to průkopnická učebnice, která nemá z hlediska didaktiky větších slabin a jako taková se jistě stane neocenitelným pomocníkem nejen studentů společenských věd, ale všech zájemců o naše moderní (nejen) mediální dějiny.

Michal Kubát

Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy

Lavinia Stan (ed.):

**TRANSITIONAL JUSTICE
IN EASTERN EUROPE AND
THE FORMER SOVIET UNION.
RECKONING WITH
THE COMMUNIST PAST**

New York: Routledge, 2009. 299 stran.

Spôsob inštitucionalizovaného vyrovnávania sa s nedemokratickou minulosťou je rýchlo sa rozvíjajúcou oblasťou v rámci spoločensko-vedného bádania. Ide o problémové skúmanie, ktoré presahuje rámec politickej vedy a využíva postupy a poznatky sociológie, historických vied, psychológie, ekonómie a mnohých ďalších. Ako vo svojej kapitole v recenzovanej publikácii *Transitional Justice in Eastern Europe and the Former Soviet Union* píše Tomas Kotar: „Tranzičná spravodlivosť zahŕňa vyrovnanie sa s komunistickou minulosťou a posilnenie liberálnej demokracie vyhľadáním, vyvodením zodpovednosti a postavením pred spravodlivosť ľudí, ktorí spáchali zločiny, no boli pritom chránení vďaka svojej politickej či administratívnej pozícii v predošlom režime.“ (s. 216) Špecifikom postkomunistického priestoru je zameranie sa na štátnu políciu. (s. 7) Táto bola totiž nástrojom rozsiahlej straníckej kontroly nad spoločnosťou a jednou z hlavných zložiek brachiálnej moci nedemokratického režimu. Preto sú primárnou